

2024-10-24

Europos Sąjungos teisinio reguliavimo aktualijos pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos srityje

Šiame darbe pateikiama susisteminta informacija, susijusi su pastarojo meto Europos Sąjungos (ES) teisinio reguliavimo aktualijomis pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos srityje, kadangi 2024 m. ES buvo priimti keli svarbūs teisės aktai šioje srityje, kurių nuostatos artimiausių kelių metų bėgyje turės būti įgyvendintos ES valstybėse narėse.

Papildomai pažymėtina, jog kitais pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos reglamentavimo klausimais ES ir ES valstybėse narėse, yra parengtos kelios Tyrimų skyriaus analitinės apžvalgos¹.

Iš žemiau aptartų teisinio reguliavimo naujovių matome, kad daug dėmesio ES teisiniame reguliavime skiriama kriptovaliutų ir kriptoturto sričiai, kurių atžvilgiu pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos priemonės ankščiau neveikė pakankama apimtimi. Be to, naujuoju reglamentavimu įsteigiamos naujos institucinės struktūros, padėsiančios geriau koordinuoti atitinkamas priemones tarp ES ir valstybių narių.

Teisinio reglamentavimo kontekstas

Europos Komisija (EK), 2024 m. ataskaitoje pažymi, jog pinigų plovimas daro didelį neigiamą poveikį visam socialiniam ekonominiam spektrui bei gali turėti įtakos valstybių finansinės infrastruktūros stabilumui. ES ir platesnė tarptautinė bendruomenė pripažįsta ryžtingų priemonių svarbą sprendžiant pinigų plovimo problemą ir imasi svarbių veiksmų kovoti su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu. Pirmoji ES kovos su pinigų plovimu direktyva buvo priimta daugiau nei prieš 30 metų. Nuo tada ES nuosekliai plėtoja savo atsaką į kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimo grėsmes².

Be kita ko, EK atkreipia dėmesį, jog pinigų plovimas yra nusikalstamumo elementas, kuris plačiai visuomenei beveik nepastebimas. Kartu su kitomis finansinio nusikaltimo formomis jis kenkia teisėtoms finansinėms organizacijoms ir daro didelį neigiamą poveikį visai visuomenei.

2020 m. EK pradėjo rengti naują teisėkūros iniciatyvų paketą, siekiant patobulinti aptariamą srities reglamentavimą. Šiuo tikslu buvo atliktos konsultacijos ir paskelbtas EK veiksmų planas³, kuriame aiškiai nurodyti esamo reglamentavimo trūkumai ir tobulintinos sritys. Minėtame veiksmų plane EK pažymėjo, jog, remiantis poveikio vertinimu, reikėtų įdiegti integruotą ES kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu sistemą. Siekiant užtikrinti aukštos kokybės ir nuoseklią priežiūrą

¹ Pavyzdžiui: 2023 m. kovo 22 d. analitinė apžvalga 23/24 ir 2023 m. rugpjūčio 31 d. analitinė apžvalga 23/71.

² *Understanding the EU's response to money laundering. New EU anti-money laundering package:*
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762387/EPRS_BRI\(2024\)762387_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/762387/EPRS_BRI(2024)762387_EN.pdf)

³ Europos Komisijos komunikatas dėl visapusiškos Sąjungos kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu politikos veiksmų plano: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020XC0513\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020XC0513(03))

visoje bendrojoje rinkoje, turėtų būti parengtas suderintų taisyklių sąvadas ir ES lygmens priežiūros institucija, kuri glaudžiai bendradarbiautų su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis. Be to, reikėtų sukurti ES finansinės žvalgybos padalinių (FŽP) veiklos stiprinimo ir koordinavimo mechanizmą, siekiant padidinti jų veiksmingumą.

Šių aspektų kontekste, EK 2021 m. pradėjo teisėkūros procedūrą⁴, o 2024 m. ES patvirtino kelias svarbias aptariamąsias srities teisinio reglamentavimo naujoves, kurios buvo išdėstytos žemiau aptariamuose teisės aktuose.

Reglamentas (ES) 2024/1624

Esminę aukščiau paminėtos teisėkūros iniciatyvos dalį sudaro Reglamentas (ES) 2024/1624, kuris bus taikomas nuo 2027 m. liepos 10 d., paprastai vadinamas „bendru taisyklių sąvadu“. Šis naujas dokumentas yra išsamaus dokumentų rinkinio, kuriuo siekiama stiprinti ES kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu sistemą, dalis. Šio ir žemiau nurodytų kitų teisės aktų taisyklių turės laikytis įpareigotieji subjektai. Tuo bus grindžiama ES kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu institucinė sistema bei (be kita ko) įsteigiama Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu institucija (AMLA).

Pasirinkus reglamentą kaip teisinę priemonę (teisės akto formą), bus užtikrintas suderintų taisyklių rinkinys finansų sektoriui. Šis metodas pakeičia minimalias taisykles, kurios galiojo visoje ES. Priėmus reglamentą užtikrinamas nuoseklus priemonės taikymas vienu metu ir panaikinami ankstesni nuostatų taikymo skirtumai valstybėse narėse.

Reglamente kaip naujovės, be kita ko, yra nustatomi:

- reikalavimai kriptovaliutų paslaugų teikėjams dėl išsamaus patikrinimo (angl. *due diligence*);
- reikalavimai transakcijoms per vadinamąsias saviprieglobes pinigines (*self-hosted wallets*)⁵;
- reikalavimai naujiems įpareigotiesiems subjektams (pavyzdžiui, futbolo klubams ir futbolo agentams) ir kt.

Kalbant plačiau apie aukščiau išvardintas nuostatas, pažymėtina, jog įpareigotųjų subjektų sąrašas yra išplečiamas, į jį įtraukiant visus kriptovaliutų paslaugų tiekėjus.

Taikydami tinkamą rizikos vertinimą grindžiamą požiūrį įpareigotieji subjektai turi nustatyti dėl jų veiklos pobūdžio jiems kylančią būdingą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką, taip pat tikslinių finansinių sankcijų neįgyvendinimo ar jų išvengimo riziką, kad galėtų ją veiksmingai mažinti ir užtikrinti, kad jų politika, procedūros ir vidaus kontrolės priemonės būtų tinkamos kovoti su tokia būdinga rizika. Tai darydami įpareigotieji subjektai turės atsižvelgti į savo klientų savybes, siūlomus produktus, paslaugas ar sandorius, įskaitant – kriptoturto paslaugų teikėjų atveju – sandorius su saviprieglobėmis pinigėmis. Papildomai dėmesys turės būti atkreipiamas į susijusias valstybes ar geografines vietas ir naudojamus platinimo kanalus.

Savo ruožtu AMLA, siekdama padėti įpareigotiesiems subjektams laikytis nuoseklaus ir veiksmingo požiūrio į riziką, darančios poveikį jų verslui, nustatymą, turės paskelbti gaires dėl visos veiklos rizikos vertinimo turinio minimaliųjų reikalavimų ir papildomų informacijos šaltinių, į kuriuos reikia atsižvelgti.

Įdomu pažymėti, jog į įpareigotųjų subjektų ratą yra įtraukiami profesionalūs futbolo klubai ir futbolo agentai. Reglamente teigiama, jog dėl jų veiklai būdingų veiksnių (pavyzdžiui, futbolo populiarumo pasaulyje, didelių sumų, grynujų pinigų srautų ir susijusių finansinių interesų, tarpvalstybinių sandorių paplitimo ir kartais neskaidrių nuosavybės struktūrų), kyla pinigų plovimo ir su tuo susijusių nusikaltimų rizika. Dėl visų tų veiksnių futbolo gali piktnaudžiauti nusikaltėliai,

⁴ *Anti-money laundering and countering the financing of terrorism legislative package:*

https://finance.ec.europa.eu/publications/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-legislative-package_en

⁵ *What Is a Self-hosted Waller:* <https://www.21analytics.ch/what-is-a-self-hosted-wallet/>

siekdami įteisinti neteisėtas lėšas, todėl šis sportas tampa pažeidžiamas pinigų plovimo ir jo pirminių nusikaltimų atžvilgiu. Pagrindinės rizikos sritys yra, pavyzdžiui, sandoriai su investuotojais ir rėmėjais, įskaitant reklamuotojus. Todėl profesionalaus futbolo klubai ir futbolo agentai turėtų nustatyti griežtas kovos su pinigų plovimu priemones, įskaitant investuotojų, rėmėjų ir kitų partnerių bei sandorio šalių, su kuriais jie sudaro sandorius, deramo klientų patikrinimo vykdymą.

Siekdamos išvengti neproporcingos naštos mažesniems klubams, kuriems kyla mažesnė nusikalstamo piktnaudžiavimo rizika, valstybės narės, remdamosi įrodyta mažesne pinigų plovimo, jo pirminių nusikaltimų ir teroristų finansavimo rizika, tam tikrus profesionalaus futbolo klubus turėtų galėti visiškai arba iš dalies atleisti nuo šio reglamento reikalavimų. Į reglamentą futbolo agentai ir profesionalūs futbolo klubai dėl tam tikrų sandorių bus įtraukti kaip įpareigoti subjektai, o reglamentas jiems bus taikomas nuo 2029 m. liepos 10 d.

Direktyva (ES) 2024/1640

Direktyva (ES) 2024/1640⁶, dar vadinama „6-ąja ES kovos su pinigų plovimu direktyva“, iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 ir pakeičiama bei panaikinama Direktyva (ES) 2015/849. Pagrindinis atnaujinto reglamentavimo tikslas – išspręsti požiūrio nuoseklumo ir taikymo skirtumus valstybėse narėse. Jau minėta, kad ši direktyva yra platesnio paketo dalis, kurio nuostatas ES valstybės narės turės įgyvendinti savo nacionalinėse jurisdikcijose.

Vienas iš pagrindinių patobulinimų yra išplėstas pinigų plovimo nusikaltimo apibrėžimas, apimantis pagalbą, bendrininkavimą, kurstymą ir pasikėsinimą nusikalsti. Naujoji direktyva įpareigoja visus kriptovaliutų paslaugų teikėjus atlikti deramą klientų patikrinimą, ypač – sudarant 10 000 EUR ar didesnius sandorius.

Direktyvoje ypač daug dėmesio skiriama ES valstybėse narėse veikiančių FŽP funkcijoms, kurios šiuo metu atskirose valstybėse narėse skiriasi bei FŽP įpareigojimui efektyviai keistis informacija tarpusavyje bei su kitomis kompetentingomis institucijomis. Taip siekiama palengvinti skirtingų subjektų, įskaitant ne ES subjektus, tikrųjų savininkų nustatymą ir patikrinimą, išplečiant prieigą prie tikrųjų savininkų registrų tiems, kurie turi teisėtą interesą, įskaitant žurnalistus ir pilietinės visuomenės organizacijas. Tokiu būdu yra užtikrinamas didesnis skaidrumas.

FŽP yra bendras centrinis nacionalinis padalinys, atsakingas už įgaliotųjų subjektų pateiktų ataskaitų ir bet kokios kitos informacijos, susijusios su pinigų plovimu, jo pirminiais nusikaltimais ir teroristų finansavimu, įskaitant muitinių perduotą informaciją, taip pat priežiūros valdžios institucijų ir kitų institucijų pateiktos informacijos gavimą ir jos analizę. FŽP yra atsakingas už savo atliktų analizių rezultatų ir bet kokios papildomos informacijos platinimą atitinkamoms kompetentingoms institucijoms, kai yra pagrindo įtarti pinigų plovimą, jo pirminius nusikaltimus arba teroristų finansavimą. Jis turi galėti gauti papildomos informacijos iš įpareigotųjų subjektų.

Valstybės narės savo FŽP suteikia atitinkamus finansinius, žmogiškuosius ir techninius išteklius, kad jie galėtų vykdyti savo užduotis. FŽP turi turėti galimybę gauti ir panaudoti išteklius, reikalingus jų funkcijoms vykdyti.

Ne vėliau kaip 2028 m. liepos 10 d. AMLA paskelbia FŽP skirtas gaires dėl:

- priemonių, kurių turi būti imtasi siekiant išsaugoti FŽP veiklos savarankiškumą ir nepriklausomumą, įskaitant priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad interesų konfliktai nedarytų poveikio jo veiklos savarankiškumui ir nepriklausomumui;
- operatyvinės ir strateginės analizės pobūdžio, ypatumų ir tikslų;
- finansinės, administracinės ir teisės saugos informacijos, prie kurios turi prieigą FŽP, naudojimo ir kryžminės patikros priemonių bei metodų ir kt.

⁶ Direktyva (ES) 2024/1640, 2024 m. gegužės 31 d., dėl mechanizmų, kuriuos valstybės narės turi įdiegti finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos tikslais, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 ir iš dalies keičiama bei panaikinama Direktyva (ES) 2015/849: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401640

Be to, ypač didelis dėmesys skiriamas priegios prie informacijos pagerinimui (informacijos apie tikruosius savininkus atskleidimui ir prieinamumui) visiems suinteresuotiems asmenims, kuriems yra svarbu vertinti riziką sudarant sandorius ir pan. Tam tikslui valstybės narės turi užtikrinti tikrųjų savininkų registro sudarymą ir informacijos prieinamumą.

Papildomai pažymėtina, jog iškeliami aukšti reikalavimai įpareigotųjų subjektų vadovybei. Pavyzdžiui, 6 straipsnis nustato, jog valstybės narės turi reikalauti, kad priežiūros institucijos patikrintų, ar įpareigotųjų subjektų, įskaitant finansų mišrią veiklą vykdančias kontroliuojančiąsias įmones, vyresnioji vadovybė ir tikrieji tokių subjektų savininkai yra nepriekaištingos reputacijos, veikia sąžiningai ir yra moralūs.

Kiekviena valstybė narė įpareigojama atlikti nacionalinį rizikos vertinimą, kad nustatytų, įvertintų, suprastų ir sumažintų jai kylančią pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką, taip pat tikslinių finansinių sankcijų neįgyvendinimo ir išvengimo riziką. Ji turi nuolat atnaujinti rizikos vertinimą ir jį peržiūrėti ne rečiau kaip kas 4 metus. Jei valstybės narės mano, kad to reikia dėl rizikos situacijos, jos gali dažniau peržiūrėti nacionalinį rizikos vertinimą arba atlikti *ad hoc* sektorinius rizikos vertinimus. Kiekviena valstybė narė paskiria instituciją arba įsteigia mechanizmą, siekiant koordinuoti nacionalinius atsakomuosius veiksmus į aukščiau nurodytą riziką (8 str.).

Reglamentas (ES) 2023/1113

Reglamentas (ES) 2023/1113 dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas ir tam tikrą kriptoturtą, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 priimtas 2023 m., tačiau pilna apimtimi įsigalioja 2024 m. gruodžio 30. Šiuo Reglamentu apibrėžiamų taisyklių poreikis paaikškėjo išanalizavus Europolo informaciją, jog kriptovaliutos tapo pirmine atsiskaitymo forma už įvairias nelegalias ir nusikalstamas prekes bei paslaugas tamsiajame žiniatinklyje (*Dark Web*). Todėl šiuo teisiniu reguliavimu siekiama pagerinti transakcijų kriptovaliutomis atsekamumą, kartu įpareigojant kriptovaliutų paslaugų teikėjus taikyti atitinkamas procedūras ir kontrolę.

Naujajame reglamente pažymima, jog dėl virtualiojo turto pasaulinės aprėpties, operacijų atlikimo spartos ir galimo anonimiškumo atliekant pervedimą virtualusis turtas tampa ypač neatsparus nusikalstamam netinkamam naudojimui. Siekdama veiksmingai reaguoti į riziką, kylančią dėl virtualiojo turto netinkamo naudojimo pinigų plovimo ir teroristų finansavimo tikslais, ES turėtų skatinti šiuo reglamentu įgyvendinamų standartų taikymą pasauliniu lygmeniu ir virtualiojo turto pervedimų reguliavimo ir priežiūros sistemos tarptautinio ir kelias jurisdikcijas aprėpiančio aspekto plėtojimą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo atžvilgiu.

Atsižvelgiant į tai kas paminėta aukščiau, kilo poreikis reguliuoti papildomų kategorijų virtualiojo turto paslaugų teikėjus, kurie dar nebuvo įtraukti į taikymo sritį, ir papildyti dabartinę virtualiosios valiutos apibrėžtį. Vis dėlto, šiuo reglamentu nesiekama nustatyti nereikalingos naštos ar išlaidų mokėjimo paslaugų teikėjams, kriptoturto paslaugų teikėjams ar jų paslaugomis besinaudojantiems asmenims. Tuo atžvilgiu prevencinis požiūris turėtų būti tikslinis ir proporcingas ir juo turėtų būti visapusiškai gerbiama kapitalo judėjimo laisvė. Be to, šis reglamentas turėtų būti taikomas nedarant poveikio nacionalinėms ribojamosioms priemonėms ir ES ribojamosioms priemonėms.

Taigi, šiuo reglamentu pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos, nustatymo ir tyrimo tikslu nustatomos taisyklės dėl pervedant lėšas pateikiamos informacijos apie mokėtojus ir gavėjus bei pervedant kriptoturtą pateikiamos informacijos apie iniciatorius ir naudos gavėjus, kai bent vienas iš lėšų pervedime ar kriptoturto pervedime dalyvaujančių mokėjimo paslaugų teikėjų ar kriptoturto paslaugų teikėjų yra įsisteigęs arba turi savo registruotą buveinę ES, priklausomai nuo to, kas taikytina. Be to, šiuo reglamentu nustatomos taisyklės dėl vidaus politikos priemonių, procedūrų ir kontrolės priemonių, kuriomis užtikrinamas ribojamųjų priemonių įgyvendinimas, kai bent vienas mokėjimo paslaugų teikėjas ar kriptoturto paslaugų teikėjas, dalyvaujantis pervedant lėšas ar pervedant kriptoturtą, yra įsisteigęs arba turi savo registruotą buveinę ES, priklausomai nuo to, kas taikytina (1 str.).

Reglamentas (ES) 2024/1620

Viena iš svarbių aptariamo teisės aktų paketo iniciatyvų – jau minėtas AMLA įsteigimas. Istoriskai, anksčiau priimtais teisės aktais valstybės narės yra įpareigos turėti nacionalines institucijas, vykdančias direktyvose nustatytas FŽP funkcijas.

Pastarojo reglamento nuostatos įtvirtina naują institucinę struktūrą finansinės žvalgybos srityje, įsteigiant instituciją kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu, su būstine Frankfurte⁷.

Reglamento (ES) 2024/1620⁸ 1 straipsnis nustato, jog AMLA tikslas – apsaugoti viešąjį interesą, ES finansų sistemos stabilumą bei vientisumą ir gerą vidaus rinkos veikimą:

- užkertant kelią ES finansų sistemos naudojimui pinigų plovimui ir teroristų finansavimui;
- padedant nustatyti ir įvertinti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką ir grėsmes visoje vidaus rinkoje, taip pat riziką ir grėsmes, kylančias už ES ribų, kurios daro arba gali daryti poveikį vidaus rinkai;
- užtikrinant aukštos kokybės priežiūrą kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu srityje visoje vidaus rinkoje;
- prisidedant prie priežiūros konvergencijos kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu srityje visoje vidaus rinkoje;
- prisidedant prie FŽP vykdomų tarpvalstybinių įtartinų sandorių ar veiklos nustatymo praktikos derinimo;
- remiant ir koordinuojant informacijos mainus tarp FŽP bei tarp FŽP ir kitų kompetentingų institucijų.

AMLA kaip institucija pilna apimtimi turėtų pradėti funkcionuoti nuo 2028 m. sausio 1 d.

Taigi, apibendrinant, AMLA funkcijos gali būti skirstomos tarp koordinacinių ir tiesioginės priežiūros.

Koordinacinių funkcijų srityje AMLA remia, palengvina ir stiprina įpareigotųjų subjektų ir priežiūros institucijų, priežiūros valdžios institucijų ir ne kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu institucijų bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija, įskaitant dalyvavimą dalijimosi informacija kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu srityje partnerystėse, kad būtų pasiektas bendras supratimas apie pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką bei grėsmes ir kt. (5 str. 1 d.).

Tiesioginės priežiūros funkcijų srityje AMLA atlieka priežiūrinius tikrinimus ir vertinimus atskirų subjektų ir grupių lygmeniu, kad nustatytų, ar atrinktųjų įpareigotųjų subjektų taikoma vidaus politika, procedūros ir kontrolės priemonės yra tinkamos ir atitinka jiems taikomus reikalavimus, ir remdamasi šiais priežiūriniais tikrinimais ir įvertinimu nustato konkrečius reikalavimus, taiko administracines priemones ir skiria pinigines sankcijas bei periodines baudas ir kt. (5 str. 2 d.).

Institucija atlieka ir eilę kitų reglamente nustatytų funkcijų, susijusių su nacionalinių institucijų veiklos vertinimu, duomenų atnaujinimu ir kt.

Direktyva (ES) 2024/1654

Direktyva (ES) 2024/1654⁹ iš dalies pakeičia Direktyvą (ES) 2019/1153, kiek tai susiję su kompetentingų institucijų prieiga prie centralizuotų banko sąskaitų registrų naudojantis jungtine sistema ir kiek tai susiję su techninėmis priemonėmis sandorių įrašų naudojimui palengvinti.

⁷ AMLA – the New Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism: https://www.amla.europa.eu/index_en

⁸ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1620, kuriuo įsteigiama Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu institucija ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 1094/2010 ir (ES) Nr. 1095/2010: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1620>

⁹ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1654, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1153, kiek tai susiję su kompetentingų institucijų prieiga prie centralizuotų banko sąskaitų registrų naudojantis jungtine sistema ir kiek

Iš esmės, šios direktyvos nuostatomis yra papildomas aukščiau aptartas teisės aktų paketas reguliavimu, pagal kurį centralizuotų banko sąskaitų registrų duomenys dabar tampa pasiekiami per vieną prieigos tašką, jungiantį tokius registrus. Direktyva suteikia greitą prieigą prie tokių duomenų kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, įskaitant teisėsaugą, taip pat FŽP. Be to, finansiniai įrašai bus keičiami suderintu formatu, kad būtų lengviau nustatyti, analizuoti ir interpretuoti finansinę informaciją.

Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi, ne vėliau kaip nuo 2027 m. liepos 10 d.

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento

Tyrimų skyriaus

Patarėjas dr. Tomas Lavišius

Tel. (0 5) 209 6181, el. p. tomas.lavisius@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija. Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2024